Badische Landesbibliothek Karlsruhe

Digitale Sammlung der Badischen Landesbibliothek Karlsruhe

Medizinische Sammelhandschrift - Cod. U. H. 5

[Ingolstadt], [1476]

Decem quastiones de medicorum statu

urn:nbn:de:bsz:31-231602

Visual Library

Incipiunt questiones de medi
cis scilicet de eorum statu qualiter
status professio reprimitur in me
dicis Et sunt decem

Primo utrum medici sint hono
randi pre aliis professoribus aliarum
artium Secundo utrum medici si non
sint de legittimo thoro nati pos
sint sibi pro medicorum officium
exercere Tercio utrum licitus
sit quod homo medicus practicus quam
theoricus sit in cura committat Quar
to utrum licitus sit unum medicum
habere in cura quam plures Quinto utrum
medici peccent dantes medicinas
non inhibentes signis astrorum
Sexto utrum medici peccent
accipientes stipendium pro infirmitate
qua sciunt esse incurabile Sep
timo utrum medici peccent non
monentes infirmos ut animarum
medicos ante omnia debeant que
rere Octavo utrum medici ex
precepto teneantur gratis pau
peribus et religiosis auxilium
et consilium impendere Nono utrum
medicine ars clericis et reli
giosis sit interdicta Decimo
utrum medici dantes aliquam me
dicinam ut facientes aliquam usu
ram ex qua sequitur mors sint
irregulares

Ad primum ergo sic proceditur
videtur enim quod medici sint
honorandi pre aliis professoribus
aliarum artium quia una sciencia
prefertur alii ratione finis Sed
sciencia medicine ordinatur
ad conservacionem vite qua nichil est
homini carius Scribitur enim Iob
viii Et si dederit homo omnem
substanciam domus sue pro dilectione
vite quasi nichil despiciet eam
Preterea sciencie speculative sunt
digniores et honorabiliores
practicis Sed sciencia medicine
cum subalternetur phisice naturali
videtur esse speculativa Legalis
vero et militaris videtur esse
sciencie subalterne pollitice Ergo sci
encia medicina dignior est eis Pre
terea unaquaque sciencia est dignior alia
aut nobilitate subiecti aut
certitudine demonstracionis ut scri
bitur i de anima Sed utroque modo
sciencia medicine videtur preferri aliis
scienciis ergo professores eius pre
ferendi sunt professoribus aliarum
Contrarium est quia in persona professorum
iuris scribitur Capitulo in
iudicabitis naciones et domina
buntur populis tre Capitulo viii cum
scribitur propter hanc putaui scienciam
habebo claritatem ad turbas
et honore apud seniores et in
conspectu potencium admirabilis ero
Responsio dicendum quod sacra scriptura
Ecclesiastici xxxviii triplicem hono
rem et reverenciam videtur tribuere
medicinalis sciencie professoribus
Primo propter deum efficientem et operantem
ad salutem hominum producentem quia
altissimus de terra creavit medicinam
et vir prudens non abhorrebit
illam Cum enim opera dei sint bona
valde quilibet tenetur honorare
et non spernere quod constat auctore

ad utilitatem hominum creasse sicut
glo. ibi dicit Secundo propter medi
cum ipsum fideliter administrantem
quia disciplina medici exaltabit
caput illius i. premium vite et i. fu
tura sicut glo. ibi ait Et in conspec
tu magnatorum collaudabitur Ter
cio propter ministerium ipsa recipi
entem Quia ibi dicitur honora me
dicum propter necessitatem etenim illum
creavit altissimus Super quo vero dicit
glo. Quod sunt medici corporales
et spirituales Corporales namque me
dici corpora Spirituales vero animas
curant Utrique igitur honorandi sed
spirituales sunt preferendi Ad intel
lectum tamen solucionis questionis est
sciendum quia una scientiam esse
digniorem alia tripliciter contingit
Primo ex parte rei considerate
Secundo ex parte modi considerandi
Et tercio ex parte finis ad quem
ordinatur Nam ex parte subiecti
vel rei considerate methaphi
sica est dignior omnibus aliis cum
tamen modo abstractiori consideretur
Secundo ex parte finis architecto
nice digniores sunt subservi
entibus sicut militaris est dig
nior frenefactiva Scientia igitur
mechanice ex parte subiecti vide
tur esse dignior aliis sive pre
ciosis cum sit de corpore sano ergo
et neutro quod est organum anime
et omnium actuum humanorum Ex parte
vero finis dignior videtur scientia
legum et militaris cum ordinetur

ad conservacionem boni publici quod
prefertur bono unius vel singula
ris persone Sed ex parte modi con
siderandi ut ex certitudine tra
dendi videtur sic hec sit ex
cedentia et excessa quia sit re
gula medicinalis varianda secundum
exvarietatem patientis condicionum
ut dicit aug. in libro de libero
arbitrio Ad primum ergo est dicendum
quod sit virtuosi et corporale vita
pro conservacione boni publici mor
ti exponere sic finis ad quem or
dinatur medicina ordinatur
ad finem legalis scientie Cum ex hoc
videtur ista dignior esse illa
Ad secundum est dicendum quod sicut spe
culative distinguuntur a practi
cis racione finis quia finis
theorice veritas practice
vero opus ut scribit ii
metha. medicina vero non
subalternatur philosophie naturali ra
cione finis sed magis racione
subiecti quia corpus humanum
quod consideratur a medico con
tinetur sub corpore mobili sim
pliciter quod consideratur a naturali
philosopho Ad tercium est dicendum quod
dignitas in scientiis practicis
magis accipitur racione finis
quam racione subiecti vel modi
considerandi Cum dato quod his
duobus medicina excedat
alias scientias practicas non
tamen ex hoc sequitur quod omnibus
sit simpliciter dignior

Ad scd[m] sic p[ro]cedit' vide[tur]
enim q[uod] medici si no[n] sint
de legittimo thoro nati sin[e] p[e]cc[at]o
possint medicor[um] officium exerce-
re q[ui]a dignior e[st] cura anima[rum]
qua[m] corpor[um] Sed no[n] s[olum] ille-
gittime nati ymo filij sacdotu[m]
no[n] p[ro]hibe[n]t' ad su[m]mu[m] sacdociu[m]
p[er]venire si no[n] fuerit patrie i[n]-
continencie imitatores vt scribit[ur]
lxvi· di· c· p[re]sbiteror[um] preterea
nullus d[e]b[e]t excludi ab execu-
cione alicui[us] legittimi actus
nisi p[ro]p[ter] p[e]cc[at]o[rum] t[ame]n culpa p[ro]p[ri]a Sed ille-
gittimacio accidit sin[e] p[ro]p[ri]a cul-
pa illi[us] q[ui] illegittime nascit[ur]
Non g[o] iuste p[ri]vari p[ot]est exe-
cucione alicui[us] legittimi actus
Preterea mag[is] d[e]b[e]t q[ui]s p[ri]vari
p[ro]pt[er] actu[m] viciosu[m] suu[m] p[ro]p[ri]u[m] qua[m]
p[ro]pt[er] actu[m] viciosu[m] alior[um] Sed
nullus excludit[ur] ab execucio[n]e
alicui[us] officij p[ro]pt[er] adulteriu[m]
p[er] eu[m] [com]missu[m] Ergo n[e]c p[ro]pt[er] adul-
teriu[m] suor[um] parentu[m] multo ma-
g[is] Jnco[n]trariu[m] e[st] q[ui]a ide[m] medi-
cu[m] est de medicis anima[rum] et
corpor[um] Sed scribit[ur] de vi[t]o xxiij
de scorto natus non ingredie[tur]
eccl[es]iam ergo medici illegittime
nati i[n] cura cura[m] anima[rum] et cor-
por[um] admitti no[n] debe[n]t Re-
sponsio Dicendu[m] q[uod] medici q[ui]b[us]
curac[i]o corpor[um] [com]mittit[ur] a po-
pulo civitat[is] debe[n]t e[ss]e electi vt
certi de p[ro]bitate mor[um] et p[er]ic-
ia[m] eligat ipi cives illos me-
dicos q[ui]b[us] se liberos q[uod] suos
i[n] egritudine corpor[um] [com]mittant
sic iurisconsultus d[icit] ex quo s[e]c[un]d[u]m
q[uod] sint officio rei publice de-
putati et q[ui]a illegittime nati no[n]
p[ossu]nt e[ss]e decuriores et admini-
stratores rei publice vt idem
iurisconsultus ponit sequitur
q[uod] medici no[n] nati de legittimo
thoro medicine officium exerc[er]e
no[n] valent similit[er] q[ui]a officium rei
publice fideliter e[st] exercendu[m] s[e]c[un]d[u]m
q[uod] recepto iuramento practica
di officiu[m] e[st] ipis medicis [com]mit-
tendu[m] ita q[uod] p[ro]pt[er] experiencie
p[ro]bacio[n]em [com]mittit[ur] a p[o]p[u]lo debe[n]t
medici e[ss]e electi p[ro]pter vo[luntatem] rei
publice administratores debe[n]t
e[ss]e legittime nati Sed p[ro]pt[er] officij
fidelem execucio[n]em debe[n]t iura[m]e[n]to
iurati Ad p[r]imu[m] g[o] e[st] dicendu[m]
q[uod] filij sacerdotu[m] et illi q[ui] ille-
gittime nati sunt cu[m] dispensacio-
ne ad cura[m] anima[rum] assumi p[ossu]nt
sic e[ti]a[m] mo[do] medici illegittime
nati cu[m] dispensacio[n]e cura corpor[um]
[com]mitti p[ossu]nt Ad s[e]c[un]d[u]m e[st] dicen-
du[m] q[uod] illi qui p[re]ponunt[ur] publicis
officijs quadam claritate mor[um]
et fame fulgere debe[n]t que
obscuratur aliquo mo[do] ex vicio
sue origine Jdeo absq[ue] p[ro]p[ri]o
p[e]cc[at]o ab administracione rei pub-
lice excludit[ur] nisi dispenset[ur]
cu[m] eo p[er] illu[m] qui est rei publi-
ce p[ro]uisor Ad t[er]ciu[m] e[st] dicendu[m]
q[uod] no[n] e[st] sile q[ui]a mala q[ue] q[ui]s
[com]mittit p[er] p[ro]p[ri]um actu[m] suu[m] p[er] g[e]n[e]-
re[m] actu[m] doloris et [con]tricionis
aboleri p[ossu]nt Sed mala q[ue] sequunt[ur]
natura no[n] p[ossu]nt deleri p[er] p[ro]p[ri]u[m]

actu sed remanet illo deform
mitas manente natura

Ad terciu sic procedit videtur enim quod tirius sit pho
medicus theoricus quam practi
cus se intra committat quia nullus
det se casui et fortune suppone
Sed cum medicum practicum ignorat
causam quod casualiter curat non
est ergo tutum quod homo se corpus cure
committat Preterea medicus non
curat corpus nisi secundum racione artis me
dicine Cum ergo arte medicine
solum theoricum sciat tucius est quod
homo intra theorici se committat
quam practici habentibus experiencia
sine arte Preterea phus dicit
i metha quod rusticum terricidam
innute quoque sanat bonas pla
gans et fortes ictus non tibi propter
ter hoc sunt eligendi intra bel
lorum eo modo ergo experti medici
dato quod quoque fecerint bona cura
non tibi propter hoc dicit assumi ig
norates arte adiuta in sinorum
maiorem est phus i metha videt
quod habentes arte et sciam meliores
sunt magis sciences quam habentes
experimentum expertos in medicos
magis sophie videntur intra quod
habentes sciencia sine experimento
Responsio Dicendum quod experiencia
medicorum ex duobus pt insurge
vt ex eorum originis disposicione
vt ex particularium applicatione
et quolibet modo talis experiencia
hic adiuncta cognitione causam quam no
misit sunt sua vel causa Sicut enim

ex originis disposicione aliqui
habent aptitudinem ad dictandum ali
qui vero ad bellandum sic aliqui ex
tali origina habent aptitudinem
ad curandum cuius intra effectus
quamvis ignoret causam in particu
lari agente cognoscit tamen in
agere vel a quo originata est
natura cum tali aptitudine ad ta
lem effectum Cum enim allexander
scripsisset aristoteli se invenisse
in perside quosdam homines habentes in
tellectum penetrabile aptos super
alios dictari et regnum acquirere
ex quo propositum habebat si eius
consilio videtur universos illius re
gionis homines interficere ne
eius imperium aufferre aude
rent acceptare Rescripsit sibi
aristoteles phus modo Si potes
mutare illius terre aere atque
aqua insuper disposiciones loci
et civitatum imple tuum propositum
Si in autem dictare super eos cum bo
nitate et exaudi eos cum benig
nitate et per amore quod habui
ste dicaberis in eis pacifice in
triumpho Quod sic fecit et sibi
sunt personas magis obediantes im
perio allexandri quam omnes nacio
nes Similiter experiencia que
insurgit ex particularium applica
cione non procedit omnino ex ignora
ta causa quia isto modo ars me
dicine inventa est Quoniam enim
particularibus experimentis inven to
res medicine habuerit vle
principium artis et sciencie vt quia
reubarbarum videre purgans
colera in hoc particulari et in illo

dederunt cum universitate conquta
quod proprium esse reubarbaro pur-
gare colera Istis ergo duobus
modis medicus expertus ut ex cori-
genis dispositione ut ex particula-
rum applicatione puto quod minus
est ut homo se committat in cura me-
dicis expertis practicis quam me-
dicis theoricis non habentibus consimilem
practicam experientiam Si autem
sunt aliqui medici qui viam me-
dicinam velint applicare ad eos
egritudines absque cause cog-
nitione et multorum particularium
applicatione tales non debent
dici medici scientes nec experti
quia solum casualiter quamque curant
egritudinem aliquam misso ut in
illo Et per hoc patet responsio ad
rationes in oppositum

Ad quartum sic proceditur videtur
enim quod tucius sit unum me-
dicum habere in cura quam plures Sicut
enim novitas timenda est in moribus
hominum ne pariat lite et discor-
diam sic timenda est in eorum mo-
ribus Sed ubi sunt plures medici
plures novitates conantur inducere
ut unusquisque de suo aliquid vi-
deatur apponere non est ergo tutum
plures medicos in cura habere
Preterea sic est in scientiis specula-
tivis sic suo modo est in practicis
Sed in scientiis speculativis in
paucioribus est via securior et
tucior Unde dicit philosophus primo metha-
phisica quod se habent per additionem ad ali-
am ut arismetica ad geome-
triam est minus certa Semper
enim que sunt ex paucioribus certiores

sunt ex additione dictis ut ibi
Preterea in omni actione quanto
conatus est maior tanto actio
est forcior et virtuosior Sed unus
medicus ex toto conatu labo-
rat ad curationem egritudinis Sed
ubi plures sunt unus sub spe alterius
retardat a suo conatu Insuper
enim est philosophus in epistula ad allexan-
drum ubi ait O allexander in
uno medico non confidas quoniam
unus medicus potens est ad no-
cendum et de facili audet nephas
presumere et scelus dedicere ad
effectum Si itaque potes fieri quod sint
decem non minus sint et fac
eos omnes in unum querere et sum-
menda fuit medicina noli sumere
nisi de consilio plurimorum In oppositum
dicendum quod in egritudinis cura
consideranda est condicio artis
medicine condicio egritudinis
et condicio status persone planum
est enim quod sit medicina sicut
quelibet ars est per incrementum unius
ad alterum ut per incrementum poste-
riorum ad priores quia sic poste-
riores per additionem se habent
ad priores ut philosophus dicit ii me-
thaphisica Unde sic complementum scientie
artis medicine inventum est per
multorum experientiam sic comple-
mentum egritudinis cura dicit sicut
naturalis per multorum medicorum
colloquium et sicut similiter con-
sideranda est consideracio egritu-
dinis quod quamque est occulta uni me-
dico per signa que apparent nunc
causam vel per illa signa ut per
alia alius medicus potest cognoscere

BADISCHE LANDESBIBLIOTHEK
gefördert durch
Baden-Württemberg
MINISTERIUM FÜR WISSENSCHAFT, FORSCHUNG UND KUNST

Sed eo mo consideranda e condicio
status psone quanto em aliq
sut in statu sublimiori tanto in
periculo maiori versant' poni
in odio ul emulacone plurimo-
ru et ppt dignitate qua hnt
et ppter iusticia qua exercet
Recitat em phs i illa epla ad
allexandru Regina indorum
multa encenia & dona missis
se allexandro imperatori int
q misit venustissima puellam
veneno nutrita et ia vsuta
i natura serpentis qua si cognouiss
uiss allexander no pnomita
p phm in ardore coitus eius
mors eius statim fuiss secuta
vnde ad omnes suspicoes mala
remouenda & ad diligentiore
cura apponenda tucius e mag-
nos viros ptes medicos hre
i eorum cura qua vnu. Ad pmu
ergo e dicendu q ptes medi
ci no dnt iducere nouitate
s vnitate vt visis signis &
considerata causa egritudis
collacone adinuice phibita
i cura illa adinuice concordent
q magis egritudini videat'
expediens Ad scdm e dicendu
q no eadem certitudo e expe-
tanda i omnibus vt phs dicit
ii metha. In sciis naq q circa
vniuersalia speculant' requit'
certitudo demonstracois Sz i sciis
q versant' circa particularia ex q̄s
applicacone requirit' experimentu
qd e principiu artis et sic re-
quirit' certitudo cuncta i duccionis

ex collacone plurium adinuice
Ad terciu e dicendu q medici
circa magnorum virorum oms
pnt bn remunerari & ideo
non e timendu q conatus vnius
sub spe alcius debeat retar
dari

Ad quartu sic pcedit' videt'
em q medici no peccat
dates medicina non i debi
ta signis astrorum Qd' em p
hibet' pcetera medicu no te-
neri' seruare i egritudinis cu-
ra Sed scribit' xxvi. q v.
Non liceat xpianis tenere
tradicones gentilium & obserua
re uel colere elementa a'l lu-
ne aut stellarum cursus ina-
nem signorum fallacia p domo
facienda ul p segetes ul arbo-
res plantandas ul coniugia so-
cianda nec i collecone her-
barum q medicinales sut ali
quas obseruacones attende
Preterea q' infallibiliter ve-
niunt stultu e illa puide ut pos-
sint euitari Sed omnia puisa
a diuina puidencia necessario
et infallibiliter eueniunt supua-
cuu e ergo illa p medicos pui
deri Preterea ~~que infallibili~~
~~ter eueniunt~~ frustra ho cogno
scere nititur qd impossibile e scire
Sed hec cognicoz planetarum
& signorum astrorum e impossibi
le dr em commentator xii me-
tha. Credeba em q cognicio
astrologie p me cognoscer' sed
amo senii & despaui de ipa

In 2ᵐ est quia peccat medici
cura hnces curam si negligunt
sanitatem que pertinet ad curam cura 3ᵒ
eo modo peccat medicus corporis
In illo dicitur quod medicos peccare da-
tes medicina non in debitis signis
astrorum dicitur potest intelligi primo
peccato artis ignorancie propter ne-
gligenciam Secundo peccato culpe consue-
tudinis propter maliciam primo modo tunc
est quod peccat quia sicut necessario cor-
pora humana subduntur influencie
corporum supercelestium sic necessa-
rio requiritur debitorum signorum in-
fluencia in egritudinum corporalium
curacione Unde si medici dant
medicinam in signis colericis par-
tem frangunt quia corpora nichil vel parum
movebitur Si vero in signis fleg-
maticis medicina sumpta facilius
corpus laxat propter quod sunt me-
dici in curacione egritudinum obser-
vat dies creticos que determinantur
secundum cursum solis et lune ita in dacione
medicinarum debent observare de-
signa astrorum Ideo scripsit philosophus
ad alexandrum ut nec comederet
nec biberet nec aliquam medicinam
sumeret sine consilio periti in arte
astrorum Secundo peccato culpe consue-
tudinis peccat si excepta malicia
obmittat illa que pertinent ad egri-
tudinum curam Quamvis enim medi-
cus non se sanet nec retor-
se suadet Si vero ex negligencia
vel extra sua nichil obmittit
de contingentibus perfectus in arte
dicitur et a peccato excusatur Ad 1
dicitur quod illud dictum intelligitur
de illis qui supersticiose secundum varias

doctrinas hominum secundum Aug. fausta
vel infausta existimabat tempora
contra quos dicit apostolus Gal. iiii
Dies observatis et tempora et annos
super quo vero dicit Aug. quod culpantur
illi qui constellaciones sequuntur non
quia naturales effectus astrorum et
elementorum noverunt ut in tempe-
state non naviget vel non semi-
net nec sanguinem minuat vel
medicinam sumat nisi in ordina-
tissima disposicione siderum Ad
ii dicitur quod necessaria et contingen-
cia sit sicut in divina providencia
Unde dato quod multa necessaria eve-
niant si prevenerint leniter tollerari
tur et prudentibus declinantur
Dicit si presciatur tempus futurum fore
frigida providentur homines parare hospi-
cia calida in dumeta carbones
et ligna prudenter enim Joseph
providendo annos ubertatis evitavit
annos future sterilitatis Ad iii
dicitur quod sicut dicit philosophus in epistola ad
allexandrum fides adhibenda
non est illi qui ponit stellarum pla-
netarum sic esse difficile quod neo
possit adipisci pertingere Illos enim
nesciunt quod dicunt quia apud po-
tenciam intellectus nichil est diffi-
cile et cuncta sunt possibilia in
via racionis

Ad vi sic proceditur Videtur
enim quod medici peccent ac-
cipientes stipendium pro infirmitate
quia sunt esse incurabile Dicit
enim glo. luce viii super illo vo-
cabulo quedam erat in fluxu sanguinis
que in medicos erogaverat om-
nem substanciam suam nec ab illis potuit curari
Et medici divicias eius consumpserant

net ea curauerat vanas pmis
siones si' faciebes sed vana p
missio no caret pcco Preterea
aduocatus no pt accipe iustu
stipendiu nisi pstet iustu patro
niu ergo nec medicus n' gferat
verum gsiliu Sz no gfert verum gsi
liu infirmitate icurabile dicendo
ee curabile Preterea medicus
aiarum peccat si pcca mortalia
dicat ee venialia ut no mor
talia ergo eo mo medicus corpm
dicendo egritudinez icurabile ee
curabile In gtrariu e aug' in
decretis · c · iii · vbi ait q me
dicus vera causa prima egritu
dinis curacionis ut no curacio
nis pnunciare pt si pma et su
periore stare no valet et sic no
peccat stipendiu accipiendo de
egritudine q sm omes causas
no pt stare ee curabile ut in
curabile Respsio dicendu q medicus
e istrumentu nature tamdiu
ergo istrumentu me ne non est
ex toto subtrahendu infirmo q diu
na ex toto no succubit io no
peccat medicus accipiendo stipe
diu de cura egritudis q p pnci
pia artis me ne credit ee icu
rabile n' forte malicose no
indicando illis q illius cura hnt
vt superfluos sumptus faciendo ut
eu curare oino pmittendo Sz
indicata veritate q nouit de
egritudinis cura tamdiu iuste
pt recipe suu stipendiu q diu
exhibet se i eius cura fidele mi
sterium et verum gsiliu Et p hoc pz
Respsio ad rones supius factas

Ad viii sic pceditur videtur
enim q medicus no peccet
si infirmos corp no moneat
ut aiarum medicos an oia de
beat quoerere Nulli naq est
danda materia desprandi Sed
frequenter infirmi i lecto iace
tes cu eis a medicis suadetur
vt de aiarum salute disponat
i desperacionis articulum incidut
dum frequenter mortis picula in
currit medici ergo no tenetur
i hoc infirmos amonere cu ipi
teneantur egrorum corpa curare
et mortis piculu euitare Pre
terea nichil e indicandu infir
mo qd' i eo mala alteracoz indu
cere Sz sm phm accidencia
aie hnt corpus alterare imagi
nacionibus enim aie obedit
corpus humanum quantu ad
mutacioz ut alteracoz licz non
quantu ad figuracoz Non ergo in
dicandu e infirmo aliquod vn pos
sit eius corpus i malu alterari
Preterea medicus aiarum no te
netur se intromittere de sanitate
corporum ergo eo mo nec medici
corpm tenetur se intromittere
de sanitate aiarum In gtrarium est
q pcm e pceptu ecce non
suare Sz ecce d' pe et re p
cipitur omnibus medicis corpm q cu
cu eos ad infirmos vocari gtigit
an omnia debeant eos monere
et i ducere ut aiarum medicos
debeant aduocare Respsio dicendu
q sic ho magis e i tellectus q
sensus et magis aia q corpus
ut scribitur ix ethi sic ordine
nature et caritatis prius curanda

ē aīa quā corp9 Sequitur at
q̄niū ad p̄ns tria bona sī an cor-
poris curacōz aīa p̄us p̄gat
a culpa et ~~dimis~~ diuina offensa
primo cause ī firmitatis remoto Vn-
de illo eīn vō Job v. Ecce sanus
factus es vade et amplius noli
peccare ne deterius tibi aliquid con-
tingat Dicit Crisostomus quod hoc ideo xpus
dixit illi quia ī firmitas illa venie-
rat ei propter suum peccatum Colligit
ergo quamquam homines corporalem ī firmitatem
vel ex peccato sue negligencie vel
propter peccatum malicie vt gulositatis
uel luxurie et mille aliis modis
et quod effectus remoueri non potest
manente causa medici qui ad curam
corporis vocatur prius dicit eos
inducere ad curam animarum Secundo re-
quiritur sanitatis acquisicio anima
enim sobria existente et sana ali-
quo modo habundanter sanitas et sobrietas
redundat in corpus quia sic grauius
infirmitas corporis sobriam facit
animam vt scribitur Eccus xxxi
sic sanitas mentis est quam iuge quiui-
um et letatur homo et omnis sensus
eius reficitur in leticia et se-
renitate conscientie vt scribitur prouer-
biorum xv. Tercio in eadem sequitur
presentis vite augmentacio addidit
enim deus xv annos ezechie
regi super cursum presentis vite pro eo
quod ad vocem ysaie dicentis Dispo-
ne domui tue quia morieris tu
et non viues Et tunc conuertit faci-
em suam ad parietem et fleuit fle-
tu magno vt scribitur ysaie xxxviii.
et ideo ergo dicitur quod non dat in firmo
materiam desperandi sed potius de
diuino auxilio confidendi non enim

debet homo tristari sed vehementer
letari cum inducitur ad reparacionem
et contricionem suorum peccatorum iuxta illud
quod scribitur Job v. Increpacionem
domini ne reprobes quia ipse vulnerat
et medetur percutit et manus eius
sanabunt Ad ii dicitur quod nulla ma-
la alteracio inducitur in corpore ex
hoc quod inducitur ut prius animam
quam corpus debeat curare cum
ipse magis debeat sperare de
diuino auxilio qui est medicus anima-
rum et corporum quam de auxilio
medicorum Scribitur enim ii
paralipomenon xv. De rege asa qui ex
dolore pedum vehementissime egro-
taret pro eo quod in firmitate sua
non consuluit dominum sed magis in medi-
corum arte confisus est mortuus
est et sepultus cum patribus suis
Ad iii dicitur quod medici animarum
non tenentur se intromittere de sani-
tate corporum quantum ad ministerium
exhibicionem si artem medicine peritiam
non habent sed quantum ad induccionem
curacionem anime ad curam corporis
dicit eos inducere et ut medicos
corporum debeant aduocare sic
eodem modo medici corporum tenentur
se intromittere de cura animarum
Ad viii sic procedit videtur
enim quod medicus non tenetur
gratis pauperibus et religiosis auxi-
lium et consilium impendere Colligit
quamquam pauperum infirmum vel ex
verecundia vel ex desperacione pau-
pertatis medicinam respuere et
non velle curari vel medico cura-
re volenti obedire vel in aliquo
obligari tales ergo pauperes me-
dici non tenentur curare cum nulli

sit pstandu bnficiu ipo inuito
Preterea q̄ rom ee videtur
ut aliqs cogat q desio p̄d
alicui pstet bnficiu sic scribit
x q ii c precaue Vo ergo
tenet medici sius ppys stipe
dys pauperibus et religiosis bn
ficiu bnficiu curacois ipede
Preterea qd iuste negat alicui
iuste ab illo petit Et sm aug
ad macedoniu et pont e iiii
q v c Non sane meretes sua
iuste negat medico iuste g
ab eo petit et sic no g's pau
peribus et religiosis tenet s
uire In (con)trariu e qd dr Betri
ss lxxxvi di Non gradis
differencia e ut morte inferas
ut admitti paciare morte g
medicus languentibus pbat i
fligere qm hac cu posse no ex
cludit Vnsio dd q curare i(n)fir
mos paupes ad opus pietatis
ptinet Omne aut opus piet
i cludit circustancias virtuosas ut
fiat ut optet et cui opz sm
ordine caritatis planu e aut
q medicus no tenet paupes
i(n)firmos curare qz nc sut os
sibi noti nec i q(ua)tq egritudie
eis subueire qz nec faculta
tes et vires eius sufficeret
tenet g illis pauperibus i(n)fir
mis auxiliu impede q adeu
recursu hnt et qui eius proxim
ium iplorat et d cura illius
egritudinis a qua nc pse nec
p alios releuare pnt Nam
(con)seruacio vite ppria e de iure
naturali (com)prians vo luci

arte me nc et cuiqlibz arte e
sic apparacio aliarz rerz iuste
acq(ui)situru e de iure positiuo
Vbi g vita pauperis i curacoe
egritudinu e aliter possibit re
leuari q p cura istius medici
q tuc sit stat ius nale cu
(con)curacone et apparacone pro
curi qd e de iure positiuo
no tenet medicus speciale
auxiliu ipede nc singulare
cura assume vbi aut no est
alius releuabit tenet ex iure
nali et ex ordine caritatis De
religiosis aut puto aliter esse
dd q em dicete aplo recipi
entes spualia teneat ex de
bito carnalia ipede ex quo
medici corporz recipiut a re
ligiosis medicina spuale et
aiam ru curacoz ex quodam
debito tenet i curacoe cor
palium egritudinu auxiliu et co
siliu eis ipende dd i g e
dd q multa bnficia ipededa
sut homi ipo inuito corpale
et sui spuale violeter em
angli traxert loth et eius
totam familia ex ciuitatem
i subuersione sodomorz ne ipe
sit cu eis pireret ut scribitur
Gen xix Et aug dr ad bo
nifaciu q sicuti frenetico et
i disciplinato filio salubris
medicus et pr beneficia pstat
eis inuitis medicus illu liga
do et pr illu verberado em
i necessitatis articulo tenet
medicus paupi infirmo co
nsito medicina exhibe et cu

curate sint ad ii. dr q me
dicus i casu nccitt sup dicto
cogit bnficium curacoe pau
pi ipede eqviure ne q° bnfi
cia spualia et tpalia sint q
munia & ex ordine caritate
sn qua nc si' nc alys pt ee
salus ad iii. dr q merces
iniuste negat medico abill
q' sunt i statu q° possit si' ipaz
dare paupes at no sint in
statu quo possit mercede tpa
le medicis dare h magis ut
abeis debeat ea recipe

Ad ix. sic pcedit videt
em q me'ne ars cticis
& religiosis no sit interdicta
Officium em qd xps exuit abs
q pcto a qlibet exerci pt in
ipe i omibg disciplina mozu fu
erit ut dt aug. Oz ipe ex
cuit officium medici no solum
spuale ymo corpale qr spu
ale & corpale i firmos cura
uit pcct scribit luc. vi. Ptea
aptus scribeb thimo° assumes
medici officium dt. i. thimo v.
Noli adhuc aq bibe h modi
co vino vtere ppt stomachu
tuu & frequetes i firmitates
tuas & multos infirmos scptura
testat corpale paptos fu
isse curatos pretea sup illo
vo psal. Nuq mortuis facies
es mirabilia a' medici suscita
bunt & qfitebunt ti dt aug
hoc ee dem i psona sctorū
q' vere dicunt medici eo q vi
uetes eorū ministerio curād

pnt quauis mortuos no su
scitare Insuper e qr ide indi
cium dat astrologus de curacō
ne egritudinis qd dat medicq
quis no eo mo qr medicus
dat indicium de sanitate ul mor
te infirmi sm causas pꝓias
puta sm virtutem nature &
virtute morbi Astrologq vo
sm causas remotas ul sm
positione sidezu Oz ars astro
logie itdicta e clericis & reli
giosis sic pz xxvi. q. i. g°
eo mo ars me'ne Insup dz'
q me'na arte ee itezdicta
clericis & religiosis dupliz
pt intelligi pmo qntu adq
scilicet Scdo qntu ad practicam
exercitiu pmo mo no itdicit
ul qui pricia artis medicine
plene nouerit quin visis sig
nis sm pricipia artis possit
cosiliu dare sup curacōe eg'
tudinis q'cis xponit ymo hoc
e laudabile & vtutis opq Oz
scdo mo porisse qstituc i
sacris interdicit practicu
exerciciu ppter tria q' i illo prac
tico exercicio me'ne artis in
cludunt pzimu e negociu
sctare practicu em exercicium
artis me'ne sctare negocium
e qr q medicozp sunt dicunt
medici tractāt vo fabrilia
fabri ut Jero. dt Negocijs
aut sctaribg se i miscē phi
bet clericis et religiosis ut
pz ex. ne. cle. vel mo. sctula
nego. se i misc. Scdm e lu
cru tpale esse ac tpis lucri

sectatores prohibetur clericis et
religiosis contra periculum mor-
tale potissime quantum ad partem illam
que cirurgia vocatur Cum sic sen-
tentiam sanguinis dictare vel profer-
re prohibitum clericis sic eis in-
hibetur ut nulla cirurgie partem
subdyaconus dyaconus et sacer-
dos exerceant Quantum vero ad partem
phisicam possunt studium cum miserabi-
libus personis et honestis ac
quando gratis absque periculo cle-
ricus exercere Ad primum ergo dicendum
quod christus sanabat corporaliter egro-
tos absque omni exteriori amminiculo
et si quandoque usus est exteriori re
ut exercicio quod linivit lutum super
oculos ceci nati ut patet Joh. ix.
Et ad suscitationem filii vidue te-
tigit loculum Luc. vii. Et ad su-
scitandam filiam archisinagogi
tenuit manum puelle hoc fecit
ad ostendendum sue divinitatis
potentiam Nam per hoc quod lutum li-
nivit super oculos ceci nati osten-
dit se illum eundem deum qui luto
usus fuit ad formationem corporis
primi hominis Per hoc vero quod teti-
git loculum et manum puelle te-
tigit ostendit humanitatem as-
sumpta efficaciam habere ad prestan-
dam veram sanitatem ut sic fer-
rum admixtum igni perficit opus
ignis sic caro quando vero quod
vivificat omnia corpora que erant vi-
vificantia et mortem expulsa
ut Cirillus dicit Cum christi medicina
non ordinabatur ad negocium
seculare nec ad lucrum temporale nec
ad periculum mortale Ad ii. est

dicendum quod verum est enim apostolos fuisse
medicos animarum et corporum non
in arte medicine peritia sed cristi
virtute gratia Cum divina oracula
et apostolorum miracula non sint quedam
ad negocia secularia et ad presentis
vite vanitatem preposita enim
manum apostolorum curabantur egri
et ad umbram petri sanaba-
tur infirmi quod subterfugit vir-
tutem medicine artis Ad iii. dicendum
quod Aug. ibi loquitur de medicis
spiritualibus qui iniusticia possunt
viventes curare sed mortuos non
suscitare quia sola christi gratia
mortui reviviscunt ad fidem
Ad x. sic predictum videtur
enim quod medici dantes me-
dicinam vel facientes aliquam
incisuram ex qua sequitur mors sint
irregulares Thomas enim quod efficit
fuerit irregularis ex eo quod se
periculum mortis quam exercet quod trun-
catio alicuius membri Et scribe-
re ne. cle. vel mo. se. nego.
se immisc. prohibemus ne aliquam
truncationem membrorum clericus per se
faciat aut indicat inferendas
si quis clericus qui fecit honore pri-
vetur et loco preterea magis
est sanguinem effundere exterius
effusione sequitur mors quam san-
guinis sententiam iuste proferre
vel dictare Et contingit quandoque
quod diminucione sanguinis quam
barbitonsor facit et medicus
fecit fieri minutus debilitatur
et moritur ergo tales magis sunt
irregulares quam iudices dic-
tantes sanguinis sententiam

BLB BADISCHE LANDESBIBLIOTHEK
gefördert durch
Baden-Württemberg
MINISTERIUM FÜR WISSENSCHAFT, FORSCHUNG UND KUNST

vel pferetes pterea q causa
morte dat morte dedisse
pbat Sed qrit qrq q
eme na data alicui i firmo
ypter corruptoz & sophistica
toz rerp q ibi ponit ifirm9
morit medicus go q tale
me na dedit irreglare effi
cit Ingrm e qz sic nulli
medici posset adordines p
moueri cu ut eme nis date
ut ceiusuris facte no oms
ifirmi sanet sz mlti moiat
Rnsio dd' q adhoc q medici
ut ppt me nas datas ut ci
suras factas no sit fcti irre
glares exq ipediat ne ad
ordine valeat pmoueri re
qrit tn pmo rca sciecia
ut no opent casualit sed
sint expti ut operet sm pn
cipia arte me ne Quamus
em ignorancia fcti i tdu ex
cusat crassa ignorancia tn
uris & sue q qd scire tenet
excusacoz no recipit Scdo
reqrit rca asna ut non
fraudulent nec negliget
sz fidel corp offim excqat
Tercio reqrit rei decencia
ut q no imisceat se rei illi
cite & phibite p eccias cui si
mixti fuerit facti sint reegu
lares Iste go tribz suat
si mors siue aliud sequntu
fuerit eme nis date ut ci
sure facte p medicos sslares
no efficiut reegulares nc

ipediunt q adordines pmo
ueri non possint Dt em aug
ad publicula absit ut que
ppt bonu ac licitu facim9 si
q pt h pter nram volutate
cuiq mali accidit nob ipu
tet dd i go e dd' q tuca
io mebri ordinat ad pcium
offesioz et vite ems pua
cioz me na ut cisura q fit a
medico exquo facit sm ar
tem nichil de gtingetibz ob
mittens ordinat ad ifirmi
curacoz sm sua rctaz i ncoz
Si at mors seqt qsna ei9
sincera remanet ex q sm
pncipia sue arte opamus e
dd ij e dd' q medicos didates
ut pferetes sinaz sangwinis
no efficiut irreglares ppt
culpe petrarcoz exq iuste
pferut sed ppt sacrinti sig
nacoz Non em inhoc se co
format xpo crucifixo cui9
sangwis innocenter effusus
e sz mage xpi crucifixoribz
Quimmo vbi sagwis no or
dinat sm icetos medici
ut acqrat morte picula
sz mage salute remediu io
no e site dd iij e dd' q oez
diligencia q possit medici
debet appone ut i medicinis
quas corp ifirmis dat res bo
ne no corrupte no sophistica
te misceat et apposita de ta
& solita diligencia si piculum
eueniat corp qsna pt rema
nere illesa